

NAFARROAKO PARLAMENTUKO

ALDIZKARI OFIZIALA

IX. legegintzaldia

Iruña, 2019ko martxoaren 13a

38. ZK.

A U R K I B I D E A

A SAILA:

Foru lege proiektuak:

—Foru Lege proiektua, Nafarroako Parte-hartze Demokratikoari buruzkoa. Herritarrekiko eta Erakundeekiko Harremanetako Batzordeak onetsitako irizpena (2. or.).

B SAILA:

Foru lege proposamenak:

—Foru Lege proposamena, Nafarroako Toki Administrazioari buruzko uztailaren 2ko 6/1990 Foru Legea aldatzen duena. Akats zuzenketa (20. or.).

A saila:
FORU LEGE PROIEKTUAK

Foru Lege proiektua, Nafarroako Parte-hartze Demokratikoari buruzkoa.

HERRITARREKIKO ETA ERAKUNDEEKIKO HARREMANETAKO BATZORDEAK ONETSITAKO IRIZPENA

Legebiltzarreko Erregelamenduko 138.3 artikuluan ezarritakoa betez, agintzen dut Nafarroako Parlamentuko Aldizkari Ofizialean argitara dadin Herritarrekiko eta Erakundeekiko Harremanetako Batzordeak Nafarroako Parte-hartze Demokratikoari buruzko Foru Lege proiektuari buruz onetsitako irizpena. Proiektua hori 2018ko urriaren 19ko 124. Nafarroako Parlamentuko Aldizkari Ofizialean argitaratu zen.

Iruñean, 2019ko martxoaren 12an

Lehendakaria: Ainhoa Aznárez Igarza

IRIZPENA

Herritarrekiko eta Erakundeekiko Harremanetako Batzordeak 2019ko martxoaren 6an eta 12an egindako bileran onetsia.

Parte-hartze Demokratikoari buruzko Foru Lege proiektua

ZIOEN AZALPENA

I

Garapen Jasangarrirako 2030 Agendak, 2015ean 193 herrialdek ezarritakoak, nazioarteko erkidegoak pertsona guztientzat erdietsi beharreko 17 helburu ezartzen ditu, eta hori jasangarritasunez eta ekitatez egiten du. Horretarako, funtsezko elementu bat da herritarren parte-hartzea bermatzea.

Nafarroak bide luzea eta emankorra egina du erkidego politiko eta juridikoki sendotu gisa. Foru erakundeez gainera (zeinahi delarik haien adierazpen historikoa), bestelako erakunde batzuk ere baditu, kontzejuak eta batzarreak, konparazio batera, baita afera publikoetan erantzukizunez parte hartzeko bestelako praktika kolektibo interesgarri batzuk ere. Tradizio horiek erakusten

dute bizitza instituzionalean parte hartzeko interes handia izan dela, eta, gainera, parte hartzeko dauden bide berriein batera, aukera eskaintzen dute urrats erabakigarriak emateko eredu demokratiko irekiagoa, integratzaileagoa eta, beraz, herritarren sostengua lortzeko askoz kapazagoa finkatzeko bidean.

Parte-hartzea eta demokrazia zein bere aldetik ulertu ezin diren errealitateak dira. Gizarteak, lehenik, inola ere urratu ezin diren eskubideen multzo besterezin bat bermatu behar du. Eta horrekin batera, herritarren parte-hartzea ahalbidetu eta sustatu beharra du; izan ere, zenbat eta handiagoa eta kalitate handiagokoa izan haien parte-hartzea, orduan eta demokratikoagoa izanen da gizartea. Hori garbi izanik, eta Espainiako Konstituzioak helburu duen “Demokrazia aurrera-tuaren” ideal horretara hurbildu nahirik, beharrezkoa da Nafarroako herritarrek parte hartzeko eskura dituzten baliabideak sustatu eta sendotzea. Baliabide horiek lege-arau hauetan jasota daude: martxoaren 25eko 3/1984 Foru Legea, Herriaren Legegintza-ekimena arautzen duena; uztailaren 2ko 6/1990 Foru Legea, Nafarroako Toki Administrazioari buruzkoa, ekimen arauemaileak aurrera eramateari dagokionez; urriaren 28ko 27/2002 Foru Legea, Toki esparruko herri kontsultak arautzen dituena (lege honek ez du 27/2002 Foru Lege hori aldatzen); eta Gardentasunari eta Gobernu Irekiari buruzko ekainaren 21eko 11/2012 Foru Legearen IV. titulua, foru lege honek indargabetzen duena, izan ere, foru lege honen artikuluetan nabarmen zabaltzen baita titulu hartan jasotako parte-hartze eskubideen esparrua.

Alde batera utzita hauteskundeei loturiko parte-hartze baliabideak, legezko testu honen eremutik kanpo gelditzen baitira, gaur egun ditugun baliabideak Konstituzioan ere jasota dagoen beste agindu baten ondorio logiko gisa ulertu ahal izatetik oso urruti daude, hots: botere publikoei

agintzen diena erraztasunak eman behar dituztela herritar guztiak parte har dezaten bizitza politikoan, ekonomikoan, kulturalen eta sozialean. Berrogei urte igaro eta gero, handia da oraindik botere publikoek arlo horretan aurrera egiteko daukaten tarte. Horregatik, foru lege honen helburua da ahal den guztia egitea Nafarroa izan dadin gure antolamendu juridikoak parte hartzeko baimentzen dituen aukerabideen aitzindaria.

Konstituzioaren agindu hori ezin argiagoa izanagatik, doktrina bat dator esatean, adierazpen hutsetik haratago, betebeharrak hori —arrazoi desberdinengatik— ez dela behar bezala gauzatu herritarren errealitate praktikokoaren ikuspuntutik, eta adostasun hori kalean ere islatuta dago modu espontaneoan. Egia da alde nabarmena dagoela legeak dioenetik herritarrek —hauteskundeetan alderdiei botoa ematez haratago— gai publikoetan parte hartu ahal izateko egunero bizi duen errealitate mugatu eta eskasera. Eta alde hori da, hain zuzen, gaur egun erakundeekiko dagoen atsekabea azaltzen duen arrazoietakoa bat, zalan-zarik gabe.

Munduko herrialde guztiak aurrez aurre dituzten kalitate demokratikoaren eta giza eskubideen gainbeherak, gatazkek eta ezegonkortasun politikoek ezinbesteko egin dute nazioarteko agendan honako hauen moduko helburuak sartzea: gizarte baketsuak eta barne-hartzaileak sustatzea, maila guztietan erakunde eraginkor, barne-hartzaile eta gardenak eraikitzea, kontuak emanen dituztenak eta aldi berean bermatuko dutenak maila guztietan erabaki barne-hartzaile, parte-hartzaile eta ordezkagarritasunekoak hartzea, gizartearen beharrezanez erantzunez.

Haurren eta nerabeen kolektiboari, populazioaren portzentaje aipagarri bat osatzen duten arren, sistematikoki ukatu zaio zuzenean dagozkion gaietan parte hartzeko eskubidea erakunde publikoek bultzatutako parte-hartze demokratikoko prozesuetan.

Haurren eta nerabeen parte-hartzerako eskubidea aitortuta dago 1989an Nazio Batuen Batzar Nagusiak onetsitako Haurren Eskubideei buruzko Konbentzioan. Konbentzioan, aitortzen da haurren gaitasuna aitortzen da beren ikuspuntuak adierazteko; iritzia libreki eta bere borondatez emateko; haiek ukitzen dituzten gai guztiak entzunak izateko; beren iritzia serioan hartuta izateko, heldutasun mailaren arabera.

Haurren parte-hartzea, banakako eskubide bat eta eskubide kolektibo bat izateaz gainera —erakundeekiko dagokie haien gauzatzea sustatu, bermatu eta babestea—, demokraziaren eraikuntza-

prozesua hobetzeko estrategia bat da, zeren eta parte-hartzerako eskubideaz baliatuta haurrek rol aktibo bat baitute beren komunitatean eta aldaketarako eragile sozial gisa ikusten dute beren burua, tolerantzia oinarritutako jokabide demokratikoekin, desberdintasunak barne, edukitzeari, justiziarri eta herritartasun orokorraren zentzu handiarekin.

Hortaz, beharrezkoa da Nafarroako gizarteak parte hartzeko gaur egun dituen bideak zabaltzea. Helburu hori erabat justifikatua dago ikuspuntu juridikotik, hala ezarrita baitago bai Nafarroako Foru Eraentza Berrezarri eta Hobetzeari buruzko abuztuaren 10eko 13/1982 Lege Organikoaren 6. artikuluan, bai Konstituzioaren 23.1 eta 9.2 artikuluan.

II

Foru lege honek honako egitura du: batetik, zazpi titulu, eta bestetik, amaierako zatia, lau xedapen gehigarri, xedapen iragankor batek, xedapen indargabetzaile batek eta hiru azken xedapenek osatua.

I. tituluan xedapen orokorrak biltzen dira. Besteak beste, legearen xedea, helburuak, subjektuak eta aplikazio eremua zehazten dira. Aplikazio eremuari dagokionez, Nafarroako administrazio publikoak ukitzen ditu, baina, batez ere, herritarrei eskubide batzuk bermatzen dizkie administrazio publiko horietan parte hartzeko.

II. tituluak herritarrek parte hartzeko hiru bide berri txertatzen ditu gure antolamendu juridikoan, Nafarroako administrazio publikoen ekimenez edo Nafarroako herritarren ekimenez aktibatzen ahaliko direnak: eztabaida prozesuak, aurrekontu parte-hartzaileak eta herritar-galdeketak. Horiekin batera, beste bide batzuk ere aurreikusten dira, 11/2012 Foru Legean jadanik jasoak zeudenak, konparazio batera, kontsulta foroak, herritarren panelak eta herritarren epaimahaiak.

Foru lege honen beste berrikuntza bat II. tituluan xedapen orokorretan jaso da; izan ere, gaur egun eskatzen den jendaurrean jartzeko izapideaz haratago joanda, Nafarroako Foru Komunitateko Administrazioa behartua egonen da Nafarroako Gobernuak onetsi behar dituen plan eta programa guztietan, jendaurrean jartzeaz gainera, titulu horretan bildutako parte-hartze prozesuren bat egitera. Eskakizun berri hori nabarmenki zorrotzagoa da herritarren parte-hartzearen kalitateari dagokionez. Horren ondorioz, botere publikoak beraiek dira, goian aipatutako Konstituzioaren 9. artikuluan aginduari jarraikiz, herritarren parte-hartzea errazteaz gainera, hura sustatu eta

bultzatzen dutenak, herritarren eskubideekin lotutako kontu guztietan gizarte zibil sendo bat sortu eta sendotzeko helburu garbiarekin.

Eztabaida prozesuak eta aurrekontu parte-hartzaileak, hurrenez hurren II. eta III. kapituluetan arautzen direnak, herritarrek Nafarroako Foru Komunitatean parte hartzeko baliabide berriak dira. Herritar-galdeketei dagokienez (IV. kapituluaren bigarren atalean arautuak), gizartearen sektore edo kolektibo jakin baten iritzia ezagutzeko parte-hartze baliabide gisa aurreikusten dira, toki mailako herri-galdeketei buruzko urriaren 28ko 27/2002 Foru Legean araututako galdeketak ez bezala, zeinak hautesleria osatzen duten udal-mugarteko herritar guztientzat irekita baitaude.

Hango herri-galdeketak, neurri batean, Konstituzio Auzitegiak Zuzeneko edo Erdi-zuzeneko Demokrazia gisa izendatu duenaren orbitan kokatzen dira. Foru lege honetan arautzen diren herritar-galdeketak, ordea, Demokrazia Parte-hartzailearen inguruan kokatuko lirateke aipatutako auzitegiaren iritiz. Hori horrela, herri-galdeketetan parte-hartzea, betiere, boto bat ematearekin gauzatzen da –hortik datoz eskatutako berme juridikionalak; hortik dator hautesleriak bakarrik izatea parte hartzeko eskubidea; eta hortik dator, logikoki, bozketa-sistema gisa hartzea–. Herritar-galdeketetan, berriz, parte-hartzea mugatzen da herritarrek gai jakin bati buruz duten iritzia biltzera. Gainera, herritar-galdeketetan, urtebetetik gora erroldaturik daramaten hamasei urtetik gorako pertsonak ematen dute iritzia, eta ez hautesle-erroldan agertzen diren adin nagusikoek.

III. tituluak herritarren ekimenez gertatzen den parte-hartzea du aztergai.

I. kapituluaren herritarren ekimen arau-emaileak jorratzen dira, eta legegintzako herri-ekimena arautzen duen martxoaren 25eko 3/1985 Foru Legean ezartzeko arauetara bidaltzen du, eta toki esparrurako, berriz, Nafarroako Toki Administrazioari buruzko uztailaren 2ko 6/1990 Foru Legea.

II. kapituluak aukera ematen die herritarrei toki korporazioko osoko bilkurari eska diezaioten kideren baten gaitzespena, foru lege honetan jasotzen den bezala.

III. kapituluaren lehen atalak aztergai ditu, sinadura kopuru jakin bat bilduta, Nafarroako Foru Komunitateko Administrazioan prozesu parte-hartzaile bat irekitzeko herritarren ekimenak. Hori berrikuntza garrantzitsu bat da, herritarrek botere betearazlearen politiken aurrean duten eginkizuna nabarmenki indartzera datorrena berriz ere. III. kapituluaren bukaera gisa, bigarren atalean toki

esparrura zabaltzen da herritarrek prozesu parte-hartzaileak sustatzeko aukera.

IV. tituluak parte-hartzearen antolaketa administratiboa arautzen du. Beste berrikuntza batzuk sartzen badira ere, arlo hau, batez ere, Nafarroako Gobernuak sortuko duen Parte-hartzearen gune digitalaren bitartez artikulatuko da, non parte-hartzearen errealitate guztiak zentralizatu eta ikusaraziko baitira. Webgune horretan, prozesu guztien berri emanen du Administrazioak. Horrela, foru lege honetan jasotako herritarren ekimenei batean inplikaturiko herritar guztiei online gune bat bermatuko zaie beren proposamena defendatzeko, sinadura digitalak biltzeko eta bideoak, audioak edo egoki iruditzen zaien beste edozein elementu erakusteko. Berriz ere, Nafarroako herritarrek arlo publikoan izaten duten parte-hartzea sustatzea eta horretarako erraztasunak ematea da kontua.

Ildo beretik, V. tituluak modu berritzaile batean arautzen du sinaduren biltzea –herritarren ekimen guztiak ezaugarritzen dituen elementua–. Sinadurak bildu eta egiaztatzeari begira, Nafarroako Foru Komunitateko Administrazioak baliozkotu beharriko erabiltzaile eta pasahitz sistema baten alde egiten da, askoz ere azkarragoa, arinagoa eta eskuragarriagoa baita paperean jasotako sinaduren sistema tradizionala baino edo sinadura elektronikoena baino, zeinak, berriagoa izanda ere, herritarren artean harrera eskasa izan baitu.

VI. tituluak lehenengo aldiz arautzen ditu Nafarroan haurren parte-hartzerako eskubidearen sustapena eta bermea, bai maila autonomikoan, bai udalen mailan. Oinarriak jartzen ditu haurren parte-hartzerako organoak abian jartzeko, zeinek ordezkagarritasuna baitute udalean eta erkidegoan bizi diren haurren kopuruari eta dibertsitateari dagokionez. Oinarriak jartzen ditu hurrengandik eta nerabeengandik sortzen diren parte-hartze errealeko prozesuak sortzeko. Halaber, arautzen da kontsulta prozesuak haurren ezaugarrien araberakoak izatea.

Azkenik, VII. tituluaren herritarren parte-hartzea Nafarroako gizartean sustatzeko eta arlo horretan sentsibilizatzeko neurriak jasotzen dira. Horretarako, bai foru eta toki administrazio publikoak bai herritarrak beraiek arlo honen garrantziaz jabetzeko tresnen alde egiten da.

III

Hori guztia eta legean zehar garatzen diren beste berrikuntza batzuk Nafarroako gizarteari aurkeztzen zaizkio gizarteak, herritarren parte-hartzearen inguruko guztian, dituen idealen pare

dagoen lege bat eskaintzeko asmoz, eta, betiere, tratu eta aukera berdintasunaren printzipioan oinarriturik eta herritarrek eremu publikoan esku hartzeko gaitasuna ahalik eta modu emankorrenean sustatzeko asmo garbiarekin; izan ere, eremu horretan gizarte burujabea da, berez.

I. TITULUA Xedapen orokorrak

1. artikulua. Xedea.

Foru lege honen xedea da herritarrek Nafarroako Foru Komunitateko afera publikoen zuzendaritzan parte hartzeko duten eskubidea arautzea eta bermatzea, eta, orobat, Nafarroako toki entitateetan parte hartzea sustatzea, dela herritarren bitartez zuzenean, dela toki entitatea osatzen duten parte-hartze entitateen bitartez.

2. artikulua. Printzipio gidariak.

a) Herritarren parte-hartzea eskubide sozial eta demokratiko bat da. Eta herritarrek parte hartzeko prozesuan parte-hartze zuzena edo zeharkakoa izateak lagungarri gertatu behar du herritarren gizarte ongizatea bermatzeko, haien garapen sozialerako mekanismoak sortuz, betiere bilatze aldera guztiek beren nortasuna libreki gara dezatela eta eskubide guztiez goza dezatela.

b) Herritarren parte-hartzeak honako printzipio hauek eduki behar ditu gida moduan: demokrazia parte-hartzailea, interes kolektiboa, berdintasun soziala eta generokoa, justizia, osagarritasuna, kultur dibertsitatea, erantzunkidetasuna, baterako kudeaketa, lankidetzak, elkartasuna, gardentasuna, zintzotasuna, eraginkortasuna, efizientzia, efektibotasuna, unibertsaltasuna, erantzukizuna, bete-behar soziala, kontu-ematea, kontrol soziala, ideien eztabaida askea, borondatezkotasuna eta ahultasun sozialeko egoeran dauden pertsona guztien eskubideak bermatzea.

3. artikulua. Helburuak.

Hauek dira foru lege honen helburuak:

1. Erraztasunak ematea Nafarroako herritarrek, erabakiak hartu eta parte hartzeko subjektu diren aldetik, protagonistak izan daitezen politika publikoak finkatu eta erabakiak hartzeko orduan.

2. Behar diren bideak irekitzea Nafarroako herritarrek parte har dezaten Foru Komunitatearen eta Nafarroako toki entitateen eremu politiko, kultural, ekonomiko eta sozialean, eta parte-hartze hori sustatzea.

3. Nafarroako gizartearen kultura parte-hartzailea eta gogoeta-pizgarria bultzatzea.

4. Entitate publikoen eta ordezkari-erakundeen gobernu ekintza herritarren lehentasunetara hurbiltzea.

5. Herritarrek gobernu-ekintza kontrolatzeko mekanismoak indartzea, Nafarroako Parlamentuko Erregelamenduak ezarritako baldintzetan.

6. Gizarte zibilaren barne-antolaketa sendotzea.

7. Nafarroako Foru Komunitateko Administrazioaren eta toki administrazioen arteko lankidetzak sustatzea herritarren parte-hartzeak kudeatu eta sustatzeari dagokionez.

4. artikulua. Aplikazio-eremua.

1. Foru lege honen aplikazio eremuak Nafarroako Foru Komunitatearen eta Nafarroako toki entitateen gobernu eta administrazio arloko eskumenei eragiten die.

2. Lege honetako xedapenak honako hauei aplikatuko zaizkie:

a) Nafarroako Foru Komunitateko Administrazioan, haren erakunde publikoetan eta harekin lotutako edo haren menpeko zuzenbide publikoko edo pribatuko entitateetan.

b) Nafarroako toki entitateei, haien erakunde publikoetara edo haiekin lotutako edo haien menpeko zuzenbide publikoko edo pribatuko entitateei, foru lege honetan ezarri bezala, eta deusetan galarazi gabe bakoitzaren berariazko araudia eta erregelamendu organikoak.

5. artikulua. Eskubideak.

Parte-hartzeari dagokionez, honako eskubide hauek aitortzen dira, foru lege honetan eta Nafarroako Parlamentuko Erregelamenduan ezarritako moduan eta norainokoarekin:

1. Legegintzako herri-ekimenei bidez legegintzako proposamenak sustatzeko eskubidea.

2. Foru lege honetan ezarritako parte-hartze bideak erabiliz, Nafarroako Gobernua eta toki entitateetako gobernu organoak kontrolatzeko lanetan parte hartzeko eskubidea.

3. Foru Gobernua bultzatzeko lanetan parte hartzeko eskubidea, Nafarroako Parlamentuan mozio bat sustatzeko dauden herritarren ekimenei bidez.

4. Eztabaida publikoaren sustapenean parte hartzeko eskubidea, Nafarroako Parlamentuak adierazpen instituzional bat onestea bilatzen duten herritar ekimenei bidez.

5. Politika publikoen plangintzan, jarraipenean, kudeaketan eta ebaluazioan parte hartzeko eskubidea, prozesu parte-hartzaileen eta herritarren ekimenen bitartez.

6. Parte-hartzeari lotutako herritarren jardueretan administrazio publikoen laguntza eskatzeko eskubidea.

7. Parte-hartze prozesu desberdinetan iritzia emateko eta protagonismoko eginkizun bat izateko eskubidea, politika publikoei buruzko erabakietan erantzunkide eginez.

6. artikulua. Subjektuak.

1. Parte-hartzea, foru lege honetan ezarritako arekin bat, zuzenean gauzatzen ahalko dute herritarrek, edo, bestela, herritarren parte-hartzerako entitateen bitartez.

2. Foru lege honen ondorioetarako, herritartzat hartzen dira, administrazio prozedura erkidearen oinarriko araudiaren arabera jarduteko gaitasuna izanik, Nafarroako Foru Eraentza Berrezarri eta Hobetzeari buruzko Lege Organikoaren 5. artikuluan ezarritakoaren arabera nafar izaera politikoa duten pertsonak, eta, kasuan kasuko legediak debekatzen ez duen neurrian, Nafarroan bizi diren atzeritarrak.

3. Foru lege honen ondorioetarako, hauek dira herritarren parte-hartzerako entitateak:

a) Herritarren parte-hartzea sustatu eta bideratzeko eginkizun berariazkoak dituzten administrazio publikoetako kide anitzeko organoak.

b) Nafarroan diharduten sindikatuak, enpresa erakundeak, lanbide elkargoak eta interes kolektiboen ordezkari diren gainerako entitateak.

c) Nafarroan diharduten irabazi-asmorik gabeko elkarte eta entitate pribatuak, beren helburuen artean baldin badago parte-hartzea bera edo, bestela, esku hartu nahi duten parte-hartze prozesuaren xedeko gai zehatza.

d) Nortasun juridikorik gabeko pertsona fisiko edo juridikoen edozein elkarte (herritarren sareak, foroak, plataformak, mugimenduak, etab.), are egoera jakin baterako sortzen direnak ere, betiere erregelamenduz ezartzen diren baldintza zehatzak betetzen badituzte.

7. artikulua. Betebeharrak.

Hona hemen Nafarroako administrazio publikoek parte-hartzearen arloan dituzten betebeharrak:

1. Beren egitura eta funtzionamendua egokitztea, foru lege honetan aitorturiko parte-hartze eskubideak gauzatzen direla bermatzeko.

2. Bermatzea beren zerbitzupeko langileek eskubide hauek ezagutzen dituztela eta haien erabilera errazten dutela.

3. Beharrezkoa diren ekintza positiboko neurriak hartzea bermatzeko pertsona guztiek berdintasun baldintzetan erabiltzen dutela herritarren parte-hartze eskubidea.

4. Behar diren neurriak hartzea parte-hartze prozesuetan genero-berdintasuna lortzeko.

5. Parte hartzeko kultura sustatzea eta horretarako pizgarriak ematea, hala gizartean nola beren zerbitzuko langileen artean.

6. Parte-hartze prozesuen hedapena eta zabal-kundea sustatzea.

7. Parte-hartze prozesuen barrenean aurkezten den dokumentazioa herritarrek ulertzeko modukoa dela bermatzea.

8. Gune digital handienetan presentzia izatea eta haietako parte-hartzea zabaltzea, honako hauek barne: sare sozialak web-orriak, mugikorrak, berehalako mezularitza edo beste formatu batzuk.

9. Behar diren neurriak hartzea Nafarroako hizkuntza berekiak erabiltzeari dagokionez herritarrek aitortuta dituzten eskubideak bermatuta izan daitezen parte-hartze prozesuetan.

II. TITULUA

Herritarren parte-hartze prozesuak

I. KAPITULUA

Xedapen orokorrak

8. artikulua. Motak.

1. Foru lege honen ondorioetarako, honako hauek dira herritarren parte-hartze prozesuak:

– Eztabaida prozesuak.

– Aurrekontu parte-hartzaileak.

– Kontsultak.

– Jendaurrean jartzea.

2. Parte-hartze prozesuak Nafarroa mailakoak izan daitezke, bere baitan Nafarroako Foru Komunitate osoa hartzen dutenean, edo toki mailakoak, bere baitan toki entitateak hartzen dituztenean.

9. artikulua. Herritarren parte-hartze prozesuen helburua.

Beti ere antolamendu juridikoaren kontrakoak ez badira, herritarren parte-hartze prozesuak Nafarroako Gobernuaren edo toki entitate baten

eskumeneko afera edo gai hauen gainekoak izan daitezke:

a) Garrantzi berezia duten politika publikoak bidezkoak ote diren aztertzea, politika horiek onartzea eta haien jarraipena eta ebaluazioa egitea.

b) Politikak zehazteko plangintza-tresnak prestatzea.

c) Lehentasunei eta plangintzako eta aurrekontu-kudeaketako beste alderdi jakin batzuei buruzko erabakiak hartzea.

d) Legeak eta erregelamenduak egitea.

e) Zerbitzu publikoak ematea, haien jarraipena eta ebaluazioa.

10. artikulua. Herritarren parte-hartze prozesuen hasiera.

Nafarroako administrazio publikoek ofizios has ditzakete herritarren parte-hartze prozesuak, baita foru lege honen 6. artikuluan aipatzen diren herritarren parte-hartzerako entitateek edo pertsona fisikoek eskatuta ere.

11. artikulua. Zozketa bidezko parte-hartzea.

a) Foru lege honen 47. artikuluan araututako Parte-hartzaileen Erregistroan izen emandako pertsonen artean modu aleatorioan egindako zozketaren bidez herritarrek nahitaez parte hartzeko aukera ezartzen da, parte-hartze prozesuen modalitate jakin batzuetan (eztabaida prozesuak eta aurrekontu parte-hartzaileak), herritarren erantzunkidetasuna bultzatzeko.

b) Erregelamendu bidez garatuko da prozedura horri buruzko guztia, horren barne direla gutxienez Administrazio Publiko eskudunak parte-hartze mota horren alde egiten duen prozesuek eduki beharko lituzketen ezaugarriak; hautatzen diren pertsonen ezezkoa arrazoitu dezaketen kausak; kargu publikoren bat betetzeagatik edo beste arrazoiren batengatik salbuetsita gera litezkeen pertsonak; genero-irizpideak bermatzea, eta abar.

12. artikulua. Deialdia.

1. Nafarroa mailako herritarren parte-hartze prozesuen deialdia egitea kasuan kasuko eztabaidagaien eskumena duen departamentuko titularrari dagokio, eta, politika orokorreko gaiei buruzkoak badira, Nafarroako Gobernuari. Deialdia, gutxienez, Nafarroako Gobernuaren Parte-hartzearen gune digitalean argitaratuko da.

2. Herritarren parte-hartze prozesuaren esparrua toki mailakoa bada, kasuan kasuko toki entitateko lehendakariari edo osoko bilkurari dagokio deialdia egitea, eztabaidagaiaren gaineko esku-

mena nork duen. Deialdia entitatearen iragarki-oholean eta foru lege honen 7. artikulua 8. artikuluan aipatutako espazioetan argitaratuko da.

3. Jendaurrean jartzearen kasuan izan ezik, deialdia egin beharko da parte-hartze prozesua hasteko ezarritako eguna baino hilabete bat lehenago gutxienez.

13. artikulua. Eraginkortasuna.

1. Foru lege honen 8. artikuluan jaso diren parte-hartze prozesuen emaitzak, eragin juridiko loteslerik izanen ez badute ere, agindu demokratiko eta politiko bat izanen dira erakundeentzat; hori dela eta, onartzen ez badira, organo dei-egileak horretarako arrazoiak eman beharko ditu 30 egun naturaleko epean. Arrazoiak 43. artikuluan aipatutako Parte-hartzearen gune digitalean argitaratuko dira, organo dei-egilea Nafarroako Foru Komunitateko Administrazioak bada, eta kasuan kasuko iragarki-taulan eta web-orrian, administrazio dei-egilea toki entitate bat baldin bada.

2. Hori gorabehera, foru lege honen 21. eta 22. artikuluetan jasotako aurrekontu parte-hartzaileei buruzko prozesuen emaitzak lotesleak izanen dira prozesuaren deia egin duen organoarentzat baldin eta horrela jaso baldin bada deialdian. Kasu horretan, emaitza betearazi beharko du prozesu parte-hartzailean erabaki bezala.

14. artikulua. Nafarroako Foru Komunitateko Administrazioaren betebeharra.

1. Nafarroako Gobernuaren onespina behar duen plan edo proiektu bat edo plangintza publikorako beste edozein elementu prestatu, aldatu edo berrikusi behar den guztietan, Nafarroako Foru Komunitateko Administrazioa behartua dago, jendaurrean jartzeaz gainera, eztabaida prozesu bat edo, hala badagokio, kontsulta bat egitera nahitaez.

2. Aurreko zenbakian ezarritako betebeharetik kanpo gelditzen dira honako hauek:

a) Helburu bakarria antolaketa, prozedura edo antzekoak finkatzea dutenak.

b) Helburu bakarria segurtasun publikoa, larrialdietako babes zibila edo gizakien bizitza salbatzea duten plan eta programa orokorrak.

c) Prestatzeko eta onesteko araudi berariazkoa izateagatik, jendaurrean jartzeko edo entzunaldia emateko egintza edo izapideak jadanik finkatuak dituzten plan eta programa orokorrak.

d) Nafarroako Foru Komunitateko Administrazioak barneko parte-hartzea implementatu eta erraztuko du bere baitan.

15. artikulua. Garapena.

1. Nafarroako Gobernuak erregelamendu bidez finkatuko ditu Nafarroa mailako prozesu hauetarako baldintzak eta prozedura arauak, foru lege honekin eta aplikagarri diren gainerako arauekin bat.

2. Toki entitateek, nor bere eskumenen eta eskudantzien esparruan, finkatuko dituzte toki mailako prozesu hauetarako baldintzak eta prozedura arauak, foru lege honekin eta aplikagarri diren gainerako arauekin bat.

II. KAPITULUA

Eztabaida prozesuak

16. artikulua. Definizioa.

Eztabaida prozesua esaten zaio foru lege honen 9. artikuluko a) eta b) letretan jasotako kasuei dagokien politika publiko bat formulatzeko edo hartzeko prozedura batean edo erabakitze prozesu batean integratutako eztabaida publiko batean azaltzen diren argudio eta motibazioak kontrastatzeari. Prozesu horren barruan, Nafarroako Foru Komunitateko Administrazioako edo toki entitateetako organo eskudunek gune bat irekitzen dute herritarren interesak, jarrerak eta proposamenak ezagutzeko.

17. artikulua. Produkzioa.

1. Eztabaida prozesuak politika publiko bat formulatu, hartu, garatu edo ebaluatzeko prozeduraren hasieran egiten ahalko dira. Hasteko, kasuan kasuko organo eskudunaren berariazko erabakia edo ebazpena beharko da.

2. Salbuespen gisa, prozeduraren hurrengo faseetan ere egiten ahalko dira eztabaida prozesuak, baldin eta hartu beharreko politika publikoak hasiera batean aurreikusten ez zen garrantzia hartu baldin badu izapide fasean, edo politika horren ezaugarriak nabarmen aldatu baldin badira.

18. artikulua. Eztabaida prozesuaren oinarriak.

Eztabaida prozesu guztietan oinarri batzuk finkatu beharko dira, non, prozesuaren oinarritzko elementuez gainera, honako alderdi hauek ere zehaztuko baitira:

a) Eztabaida prozesuaren xedeko gaia edo gaiak, hasierako proposamen batean zehaztuko dena, zeina deialdiari gehituko baitzaio eranskin gisa.

b) Prozesua koordinatzeaz arduratuko den administrazio eskudunaren organoa.

c) Eztabaida prozesuaren gehieneko iraupena, zeina gehienez lau hilabetekoa izanen baita, salbu eta zailtasun handiko kasuetan, non sei hilabetekoa izaten ahalko den, arrazoibidez justifikatuz gero.

d) Eztabaida bermatzeko aurreikusitako jarduerak eta haien gutxi gorabeherako egutegia.

e) Ukitutako administrazio publikoak eta pertsona interesdunak.

f) Prozesuaren hasieraren eta garapenaren berri emateko bideak.

g) Prozedura eta epe berariazkoa, zozketa bidez parte hartzeko formula erabili behar den kasuetan.

19. artikulua. Bukaerako txostena.

Eztabaida prozesua bukatuta, berrogeita bost eguneko epean gehienez, organo eskudunak prozesuari buruzko bukaerako txostena prestatuko du, lortutako ondorioak eta egindako eztabaidaren balorazioa jasoko dituena. Txosten hori Nafarroako Gobernuko Parte-hartzearen gune digitaletan edo toki entitateak duen antzeko beste gune batean argitaratuko da.

III. KAPITULUA

Aurrekontu parte-hartzaileak

20. artikulua. Definizioa.

Herritarrek aurrekontua egiterakoan parte hartu har ditzaketen prozesuak dira; herritarrek, halaber, parte hartuz laguntzen dute beren iritzia ematen edo diru-sarrerekin eta aurrekontu-lehentasunekin lotutako alderdiak zehazten, bai eta xede horretara berariaz esleitutako gastu-aurrekontuko partida jakin batzuen zertarakoa zehazten ere.

21. artikulua. Aurrekontu parte-hartzaileak Nafarroako Gobernuan.

1. Gobernuak herritar nafarren iritzia jasoko du bai Nafarroako aurrekontu orokorren urteko aurreproiektuaren aurrerapenari buruz, bai, behin onetsi ondoren, aurrekontuen edukiari buruz.

2. Era berean, Nafarroako Gobernuko departamentuek herritarren parte-hartze prozesuak sustatuko dituzte gastuaren alderdi jakin batzuk lehenesten laguntzeko. Prozesu horien xede kasuan kasuko departamentuari atxikitako gastuen aurrekontuko partidak izan daitezke, edo Nafarroako Foru Komunitateko Aurrekontuaren gastu-egoeren aurreproiektuetan sartzea aurreikusita dauden beste partida batzuk. Hori guztia erregelamenduz ezarriko da, foru lege hau onetsi ondoren.

3. Nafarroako Gobernuak parte-hartzerako guxtienez ere prozesu bat ezarri beharko du aurreko puntuan aipatzen den erregelamenduan ezartzen diren aukeren eta modalitateen esparruan.

22. artikulua. Toki entitateen aurrekontu parte-hartzaileak.

1. Toki entitateek, dauzkaten eskumen eta eskudantziakin bat, zilegi izanen dute herritarren parte-hartze prozesuak abian jartzea (aurrekontu parte-hartzaileak, esate baterako) beren aurrekontuetako alderdi jakin batzuk lehenesteko.

2. Prozesu horien xedea da toki entitateen gastuaren edo/eta diru-sarrerekin lotutako alderdi batzuen atxikipena egitea kontuan hartuta parte-hartze prozesu batean erakutsitako lehenetasunak, prozesu horretan herritarren iritziak, irizpideak eta sentsibilitateak aurretik jasota.

3. Nafarroako Gobernuak toki entitateen aurrekontu parte-hartzaileak bultzatzen eta sustatzen lagunduko du, ekintza positiboan bidez eta informazio, prestakuntza eta sentsibilizazio ekintzen bidez.

IV. KAPITULUA **Galdeketak**

Lehenengo atala **Modalitateak**

23. artikulua. Modalitateak.

Administrazio publikoek hainbat kontsulta-modalitate sustatu ahalko dituzte herritarren parte-hartze prozesuak direla eta:

a) Inkestak: herritarrek gai bati edo batzuei buruz duten iritzia ezagutzeko helburua duten teknika demoskopikoak dira.

b) Entzunaldi publikoa: administrazio publiko batek politika publiko jakin batekin zerikusia duten pertsona eta entitateei entzuteko irekitzen duen ahozko prozedura publikoa da, behar den erabakia hartu aurretik egin beharrekoa.

c) Kontsulta-foroak: Administrazioaren ekimez sortzen diren eztabaida guneak dira, eta haien helburua da politika publiko baten ondorioei buruz eztabaidatzea eta gogoeta egitea, eta politika horiek herritarrengan izanen dituzten benetako ondorioei buruzko balorazio analisiak egitea.

d) Herritarren panelak: Administrazioak aldi baterako sortzen dituen informazio guneak dira, eta haien helburua da Administrazioak berak interes publikoko edozein gairi buruz proposatzen

dituen kontsultei erantzutea, bereziki herritarrek etorkizunera begira dituzten aurreikuspenei buruz.

e) Herritarren epaimahaiak Administrazio Publikoak sorturiko taldeak dira, eta haien helburua da Administrazioaren ekintza, programa edo proiektu jakin baten ondorioak aztertzea.

f) Herritar-galdeketak: kapitulu honen bigarren atalean araututakoak dira.

24. artikulua. Garapena.

Administrazio publiko eskudunak ezarriko du zein kasutan izanen den egokia galdeketa-modalitate horietako bakoitza, bai eta prozesu bakoitza publiko egiteko eta garatzeko eta emaitzak herritarren eskura jartzeko mekanismoak ere.

Bigarren atala **Herritar-galdeketak**

25. artikulua. Definizioa.

1. Foru lege honen ondorioetarako, herritar-galdeketa da deitutako

herritarren sektore edo gizatalde jakin baten edo deitutako herritar guztien iritzia ezagutzeko helburu duen herritarren parte-hartzerako tresna bat, non hauteskunde izaera ez duen bozketa sistema bat erabiltzen baita ukitutako sektoreak interes publikoko gaiei buruz duen iritzia ezagutzeko.

2. Foru lege honetatik kanpo geratzen dira Toki esparruko herri kontsultak arautzen dituen urriaren 28ko 27/2002 Foru Legean araututako kontsultagaiak, bai eta erreferendumaren xede diren gainetarako gaiak ere, Konstituzioaren 149.1.32 artikuluan xedatutakoari jarraituz.

26. artikulua. Adierazpen sistemak.

1. Herritar-galdeketa batean parte hartzeko eskubidea duten pertsona guztiek eskubidea dute, bozketa bidez, beren iritzia berdintasunez, libreki, zuzenean eta sekretupean emateko.

2. Galdeketa, beti, gai bati edo batzuei buruzkoa izanen da, galdeketa-aren deialdian esplizituki erredaktatu beharko direnak. Testuan, beti, gai bakoitzari buruz egon daitezkeen aukerabideak jasoko dira, eta boto-emaeleek haietako bat berresten ahalko dute, edo ez.

3. Bozketa presentziala edo telematikoa izan daiteke, deialdian zer erabakitzen den.

27. artikulua. Subjektuak.

1. Nafarroa mailako herritar-galdeketa-aren parte hartzeko eskubidea foru lege honen 6.2 artikuluan aipatzen diren pertsonak izanen dute, galdeketa-aren xedeko gaiarekin zerikusia badute, 16 urtetik

gorakoak badira eta urtebetetik gora badaramate Nafarroan erroldaturik.

2. Toki mailako herritar-galdeketeran parte hartzeko eskubidea izanen dute administrazio prozedura erkideari buruzko oinarrizko araudiaren arabera jarduteko ahalmena duten pertsonak, galdeketeran xedeko gaiarekin zerikusia badute, 16 urtetik gorakoak badira eta urtebetetik gora badaramate erroldaturik herritar-galdeketeran deialdia egiten duen toki entitatean.

3. Aurreko ataletan finkatutako adin-muga aldatzen ahalko da haurrak eta haurren eskubideak zuzen-zuzenean ukitzen dituzten gaiei buruzko galdeketeran.

4. Botoa emateari begira, administrazio publikoek foru lege honen 6.2 artikuluan xedatutakoa betetzen dela bermatzeko moduko egiaztapen sistema bat ezartzen ahalko dute, erregelamenduz finkatzen den bezala.

28. artikulua. Mugak.

1. Galdeketeran xedeko gaia organo dei-egilearen eskumenekoa izan beharko da.

2. Urtean, Nafarroa mailako hiru herritar-galdeketa egiten ahalko dira gehienez.

3. Urtean, toki mailako bost herritar-galdeketa egiten ahalko dira gehienez.

4. Lehendik kontsultapean jarritako gai berari buruz beste herritar-galdeketa bat egin baino lehen, bi urte igaro beharko dira hasierako galdeketeratik, zeinahi delarik galdeketeran eremua.

V. KAPITULUA **Gardentasuna**

29. artikulua. Definizioa.

Foru lege honen ondorioetarako, jendaurrean jartzea Nafarroako administrazio publikoen ekimenez sustatutako parte-hartze baliabide bat da, honako hauek bermatzeko behar diren administrazio xedapenak biltzen dituen:

a) Izaera orokorreko planen edo programen edonolako proposamenen gaineko edo haien aldaketen edo berrikuspenen gaineko informazioa ematea herritarrei.

b) Proposamen horiei buruzko informazioa ulergarria izatea eta irisgarri egotea, eta, zehazki, behar den informazioa ematea erabakitze-prozesuetan parte hartzeko eskubideari buruz, eta, orobat, jakiteko zein administrazio publiko eskudunetan aurkeztu behar diren iruzkinak edo alegazioak.

c) Jendaurrean egoteko aldiaren herritarrek oharak eta iritziak adierazi ahal izatea. Epe hori ez da hilabetetik beherakoa izanen inola ere, eta erakundearen komunikazio-bideak erabiliz iragarriko da, plan eta programa orokorrari buruzko erabakiak hartu baino lehen.

d) Erabaki horiek hartzean, behar bezala aintzat hartzea herritarrek parte hartzeko prozesuaren emaitzak.

e) Foru lege honen beraren 7. artikulua 8. apartatuan aipatutako bideetan azaltzea.

f) Nafarroako Foru Komunitatean administrazio-prozesuei buruzko legeek eta beste erregelamendu batzuek nahitaezko gisa jasotzen dituzten alde aurreko kontsultak hobetzea.

30. artikulua. Kontuak ematea.

Parte-hartze demokratikoaren zikloaren azken maila da, eta politika publikoen eta parte-hartze prozesuaren ebaluazioaren bidez gauzatzen da. Horrenbestez, administrazio publikoek behar diren neurriak hartuko dituzte bermatzeko herritarrek zorrotz ezagutzen dituztela politika publikoen emaitza eta haiek berekin dakarten inpaktu soziala.

III. TITULUA **Herritarren ekimenak**

I. KAPITULUA **Herritarren ekimen arau-emaileak**

31. artikulua. Foru lege proposamenak-

Nafarroako herritarrek zilegi dute Nafarroako Foru Eraentza Berrezarri eta Hobeteari buruzko abuztuaren 10eko 13/1982 Lege Organikoaren 19.2 artikuluan finkatutako ekimen arau-emailea abian jartzea foru lege proposamenak aurkeztuz legegintzako herri-ekimena arautzen duen martxoaren 25eko 3/1985 Foru Legean ezarritakoari jarraikiz.

32. artikulua. Tokiko proposamen arau-emaileak.

Nafarroako herritarrek zilegi dute herritarren ekimena abian jartzea kasuan kasuko toki entitatean aurkeztuz bere eskumeneko xedapen orokorren proiektuak edo jarduketan edo erabakien proposamenak, Nafarroako Toki Administrazioari buruzko uztailaren 2ko 6/1990 Foru Legean ezarritakoari jarraikiz.

II. KAPITULUA

Toki korporazioetako kideak gaitzesteko herritarren ekimenak

33. artikulua. Hasiera.

Foru lege honen 6. artikuluan aipatutako subjektuek zilegi dute toki korporazio bateko edozein kide gaitzesteko izapidea hastea. Ekimena kasuan kasuko toki entitatearen Erregistroan agiri hauek aurkeztuz jarriko da abian:

1. Gaitzespenaren arrazoiak azaltzen dituen idazkia.

2. Ekimenaren eledun bat eta eledunaren ordezkari bat izendatzeko idazkia, haien datu pertsonalak (izen-abizenak eta NANaren fotokopia sinatua) eta jakinarazpenetarako helbide bat adierazita.

3. Ekimena sostengatzen duten sinaduren zerrenda.

34. artikulua. Ez onartzea.

Ekimena ez onartzeko arrazoiak honako hauek dira:

a) Gaitzetsi nahi den pertsona beraren aurka antzeko ekimen bat aurkeztu izana legegintzaldi berean, betiere ekimen horrek izapidetzeko behar diren sinadurak lortu zituen.

b) Ekimena justifikatzen duten arrazoiak zeri-kerik ez izatea gaitzetsi nahi den pertsonaren udal eginkizunekin.

c) Foru lege honetan ezarritako betebeharrakoren bat ez betetzea.

35. artikulua. Sinadurak.

1. Kasuan kasuko udalerrian urtebetetik gora erroldaturik daramaten pertsona adinez nagusiek sinatzen ahalko dute gaitzespen baterako ekimena.

2. Gaitzespen ekimen bat aurkezteko, honenbeste sinadura beharko dira gutxienez:

a) 50.000 biztanletik gorako udalerrietan, erroldaturiko pertsonen %2, eta gutxienez 1.500 sinadura.

b) 2.000 biztanletik 50.000ra bitarteko udalerrira eta kontzejuetan, erroldaturiko pertsonen %3, eta gutxienez 120 sinadura.

c) Gainerako udalerrira eta kontzejuetan, erroldaturiko pertsonen %6, eta gutxienez 15 sinadura.

3. Sinadura bakoitzarekin batera dagokion erroldatze ziurtagiria aurkeztu beharko da.

36. artikulua. Izapidetzea.

1. Ekimena aurkezturik, entitateko idazkaritzari dagokio eskatutako sinadura kopurua aurkeztu dela eta ekimena onartzeko baldintzak bete direla egiaztatzeke agiria egitea.

2. Kasu horretan, udal talde guztiei jakinaraziko zaie, mozio bat planteatu ahal izan dezaten bidezko bideak erabiliz.

III. KAPITULUA

Beste herritar-ekimen batzuk

Lehenengo atala

Nafarroako Foru Komunitateko Administrazioan prozesu parte-hartzaile bat irekitzeko ekimena

37. artikulua. Hasiera.

Hamar pertsonak edo gehiagok eskatuta, Nafarroako Gobernuak foru lege honen II. tituluan aurreikusitako prozesu parte-hartzaile baten deialdia egin dezala eskatzeko izapidea has daiteke. Prozedurari hasiera emateko, honako agiri hauek aurkeztu beharko dira Erregistroan, Nafarroako Gobernuko Parte-hartze kontuetarako Unitate Espezializatuari zuzenduak:

a) Honako hauek azaltzen dituen idazkia: herritarren parte-hartze prozesua irekitzea gomendatzen duten arrazoiak, parte-hartze prozesuaren xedea eta, 12. artikuluaaren arabera, prozesuaren deialdia egin beharko lukeen Gobernuaren organoa.

b) Honako hauek azaltzen dituen idazkia: proposatzen den parte-hartze prozesu mota zein den eta prozesu hori nola egokitzen zaion kasuari.

c) Gutxienez hamar pertsonak osatutako izenzerrenda bat, hortik aurrera Ekimenaren Sustatzaileen Batzordea osatuko dutenak. Pertsona horiek beren eskubide zibil eta politikoen jabe izan beharko dira oso-osorik, Nafarroan erroldatuak egon beharko dira eta beren datu pertsonalak aurkeztu beharko dituzte (izen-abizenak eta NANaren fotokopia sinatua). Zerrenda horretan, emakumeen eta gizonen arteko banaketa orekatua izan da. Gainera, honako hauek adierazi beharko dira:

– Ekimenaren eledun izan den pertsona eta haren ordezkaria, jakinarazpenetarako helbide bat adierazita.

– Ekimenaren sustatzaile gisa agertu nahi duten erakundeak, 6.3. artikuluan aipatutako talderen batekoak izan beharko direnak, betiere.

38. artikulua. Onarpena.

1. Foru lege honen 12.1 artikuluan ezarritakoaren arabera eskumena duen organoak ekimena izapidetzeko onartzeari buruzko erabakia hartuko du, ebazpen arrazoitu baten bidez. Ebazpen hori ekimenaren eledunari jakinaraziko zaio, eta Nafarroako Gobernuaren Parte-hartzearen gune digitaletan argitaratuko da.

2. Erregistroko sarrera-egunetik hasita hama-bost eguneko epean erantzuten ez bada, ulertuko da ekimena izapidetzeko onartu dela.

39. artikulua. Izapidetzea.

1. Ekimena izapidetzeko onartu ondoren, oso-oso argitaratuko da Nafarroako Gobernuaren Parte-hartzearen gune digitaletan, atal berezi batean.

2. Ekimenak 5.000 sinadura bildu beharko ditu gutxienez.

3. Sinatzaileak adinez nagusiak izanen dira, urtebetetik gora eraman beharko dute erroldatuak Nafarroan, Parte-hartzearen Erregistroan inskribatuak egon beharko dute eta haien sinadurak foru lege honen 49. artikuluan aurreikusitako prozeduren bidez egiaztatuak egon beharko dira.

4. Sinadurak biltzeko, sei hilabeteko epea egonen da. Epe hori agortuta eskatutako sinadurak aurkeztu ez badira, ekimena iraungi egingen da. Egoera hori ekimenaren eledunari jakinaraziko zaio, eta Nafarroako Gobernuko Parte-hartzearen gune digitaletan argitaratuko da.

5. Eskatutako sinadura kopurua bildu dela egiaztatzen duen erregistro-ziurtagiria jasota, organo eskudunak hilabeteko epean egingen du eskatutako prozesu parte-hartzailearen deialdia.

Bigarren atala**Toki entitateetan prozesu parte-hartzaile bat irekitzeko ekimena****40. artikulua.** Hasiera.

Hamar pertsonak edo gehiagok eskatuta, foru lege honen II. tituluan aurreikusitako toki mailako prozesu parte-hartzaile baten deialdia egiteko izapidea hasten ahalko da. Erregistroan agiri hauek aurkeztuz hasiko da prozedura:

a) Toki entitateko lehendakariari zuzendutako idazki bat, non azalduko baitira herritarren parte-hartze prozesua irekitzea gomendatzen duten arrazoiak eta haren xedea.

b) Honako hauek azaltzen dituen idazkia: proposatzen den parte-hartze prozesu mota zein den eta prozesu hori nola egokitzen zaion kasuari.

c) Gutxienez hamar pertsonak osatutako izenzerrenda bat, hortik aurrera Ekimenaren Sustatzaileen Batzordea osatuko dutenak. Pertsona horiek beren eskubide zibil eta politikoen jabe izan beharko dira oso-osorik, toki entitatean erroldatuak egon beharko dira eta beren datu pertsonalak aurkeztu beharko dituzte (izen-abizenak eta NANaren fotokopia sinatua). Zerrendan, emakumeen eta gizonen arteko banaketa orekatua izanen da. Gainera, honako hauek adierazi beharko dira:

– Ekimenaren eledun izanen den pertsona eta haren ordekoa, jakinarazpenetarako helbide bat adierazita.

– Ekimenaren sustatzaile gisa agertu nahi duten erakundeak, 6.3. artikuluan aipatutako talderen batekoak izan beharko direnak, betiere.

41. artikulua. Onarpena.

1. Toki entitateko lehendakariak ekimena izapidetzeko onartzeari buruzko erabakia hartuko du, ebazpen arrazoitu baten bidez. Ebazpen hori ekimenaren eledunari jakinaraziko zaio, eta toki entitatearen iragarki-taulan eta, hala badagokio, web-orrian argitaratuko da, bai eta haren gune digitaletan ere, sare sozialak, berehalako mezularitza eta beste barne direla.

2. Erregistroko sarrera-egunetik hasita hama-bost eguneko epean erantzuten ez bada, ulertuko da ekimena izapidetzeko onartu dela.

42. artikulua. Izapidetzea.

1. Ekimena izapidetzeko onartu ondoren, oso-oso argitaratuko da toki entitatearen iragarki-taulan eta, hala badagokio, haren web-orrian, baita Nafarroako Gobernuko Parte-hartzearen gune digitaletan ere, Batzorde Sustatzaileak eskatuz gero.

2. Horrelako ekimenak aurkezteko, honenbeste sinadura beharko dira gutxienez:

a) 50.000 biztanletik gorako udalerrietan, erroldaturiko pertsonen %2, eta gutxienez 1.500 sinadura.

b) 2.000 biztanletik 50.000ra bitarteko udalerriri eta kontzejuetan, erroldaturiko pertsonen %3, eta gutxienez 120 sinadura.

c) Gainerako udalerriri eta kontzejuetan, erroldaturiko pertsonen %6, eta gutxienez 15 sinadura.

3. Sinadura bakoitzarekin batera dagokion erroldatze ziurtagiria aurkeztu beharko da.

4. Kasuan kasuko udalerrian urtebetetik gora erroldaturik daramaten pertsona adinez nagusiek sinatzen ahalko dute ekimenarekiko atxikimendua.

5. Sinadurak biltzeko, sei hilabeteko epea egonen da. Epe hori agortuta eskatutako sinadurak aurkeztu ez badira, ekimena iraungi eginen da. Egoera hori ekimenaren eledunari jakinaraziko zaio, eta aipatutako gune digitaletan argitaratuko da.

6. Entitateko idazkariak eskatzen den sinadura kopurua bildu dela egiaztatzeko ziurtagiria eginda, eskatutako prozesu parte-hartzailearen deialdia eginen da, hilabeteko epean.

IV. TITULUA

Antolaketa administratiboa

43. artikulua. Parte-hartzearen gune digitala.

Gobernu Irekiaren Parte-hartzerako Gune Digitala parte-hartzeari buruzko informazioa eskuratzeko puntua izanen da, eta hartatik bideratuko da informazio hori. Atari horretan:

a) Nafarroako Gobernuak inplementatutako herritarren parte-hartze prozesu guztiak zentralizatuko dira.

b) Nafarroako Gobernuak onetsi eta inplementatzeko prest dauden herritarren parte-hartze prozesu guztien katalogo bat jarriko da.

c) Nafarroako Foru Komunitateko Administrazioan herritarren parte-hartzearen gainean dagoen araudia argitaratuko da.

d) Herritarren parte-hartze prozesu bestelako bat proposatzeko betebeharrak eta irizpideen gida bat argitaratuko da. Prozesua onetsiz gero, katalogoan sartuko da.

e) Toki entitateek hala eskatuz gero, aukera emanen zaie parte-hartzearen gune digitalaren baliabideak erabil ditzaten bai nork bere toki esparruan herritarren parte-hartzea sustatzeko, bai esteka bat ezartzeko toki entitateak berak parte-hartze kontuetarako duen webgunearekin lotzeko.

f) Hurrengo artikuluan aipatzen den gune digital propioa izateko erraztasunak emanen dira.

44. artikulua. Parte-hartzerako gune propioa.

1. Foru lege honetan jasotako herritar-ekimenen sustatzaileen batzordeek gune digital bat izanen dute Gobernu Irekiaren gune digitalaren barruan beren proposamena defendatzeko eta hedatzeko eta lortzen dituzten sinadurak kudeatzeko.

2. Gune digital horretan honako hauek bilduko dira: ekimenaren testua, ekimenaren justifikazioa, sinatzeko aukera, sinadura digitalaren mekanismoa lehenbizikoz eskatzeko modua, ordura arte jasotako sinaduren kontagailua eta, azkenik, sinadurak biltzeko ezarritako epea bukatzeko falta diren egunen kontagailua.

3. Ekimenaren justifikazioa Sustatzaileen Batzordeak erabakitzen duen formatuan eginen da: testua, bideoa, audioa edo Gobernu Irekiaren gune digitaletan txertatu daitekeen beste edozein formatu. Sustatzaileen Batzordeak noiznahi aldatzen ahalko du justifikazioaren formatua, betiere sinadurak biltzeko ezarritako epearen barruan. Justifikazioan, gainera, beste orri edo gune batzuetara iristeko estekak txertatzen ahalko dira, betiere horietan irabazteko asmorik ez badago.

4. Parte-hartzearen Webgunean behar diren estekak jarriko dira Sustatzaileen Batzordeak prozesuaren zabalkundea eta sinadura-bilketa Interneten bidez egin ahal izan ditzan, horretarako gaitutako edozein gailuren bidez (mugikorrak, ordenagailuak, tabletak, etab.).

45. artikulua. Parte-hartze kontuetako unitate espezializatua.

Herritarren parte-hartzearen arloko eskumena esleitua duen Nafarroako Foru Komunitateko Administrazioako departamentuak herritarren parte-hartze kontuetarako unitate espezializatu bat izanen du eginkizun hauek betetzeko:

a) Behar diren sinadurak biltzen dituzten herritarren parte-hartze prozesuak abian jartzen direla bermatzea, eta haien sustatzaileen batzordeari aholkularitza eta laguntza teknikoa ematea.

b) Nafarroako Gobernuak deitzen dituen herritarren parte-hartze prozesuak abiarazteko lana koordinatu eta zentralizatzea.

c) Aholku eta aholkularitza teknikoa ematea departamentuetako parte-hartze unitateei, toki entitateei eta laguntza eskatzen duten pertsona eta elkartei.

d) Parte-hartzearen gune digitalak kudeatzea eta eguneratzea, eta barne ezagutzaren kudeatzaile bat garatzea Nafarroako Gobernu departamentu guztientzat.

e) Herritarren parte-hartzearen arloan prestakuntza, sentsibilizazio, informazio, aitorten eta sustapen ekintzak bultzatzea.

f) Departamentuetako parte-hartze unitateek aurrera eramaten dituzten parte-hartze prozesuak identifikatzea, haien gaineko aholkuak ematea, egiaztatzea eta ebaluatzea.

g) Nafarroako Foru Komunitateko Administrazioaren Parte-hartzearen gaineko urteko plana prestatzea, Nafarroako Gobernuak onetsi dezan.

h) Parte-hartze prozesu guztietan erabateko irisgarritasuna dagoela bermatzea, bereziki, desgaitasunen bat duten pertsonentzat.

i) Begiratzea goian aipatutako neurri guztiak txertatzen direla genero-ikuspuntuaren printzipioekin bat.

j) Web guneen, sare sozialen, berehalako mezularitzaren eta bestelako bidez Nafarroako Foru Komunitateko partaidetza-prozesuen bultzatze, sustapen eta zabalkunde egokiak egiten direla zaintzea.

k) Foru lege honetan aurreikusita dauden eta prozesua onetsi baino lehen gauzatu behar diren parte-hartze prozesu guztien kalitatea baloratzea eta Nafarroako Gobernuari hari buruzko txostena egitea.

l) Nafarroako Foru Komunitateko parte-hartze prozesuen urteko oroitidazki bat egitea.

m) Nafarroako Foru Komunitatean parte-hartzearekin lotutako kide anitzeko organoen funtzionamendua ebaluatu hobekuntzak bultzatzea.

46. artikulua. Herritarren parte-hartzerako departamentu-unitateak.

1. Nafarroako Foru Komunitateko Administrazioaren departamentuek, nor bere antolaketarako foru dekretuan, herritarren parte-hartzearen arduraduna izanen den administrazio unitatea edo organoa izendatu edo eratu beharko dute.

2. Administrazio unitate horiek eginkizun hauek izanen dituzte:

a) Nafarroako Gobernuko Parte-hartze kontuetarako Unitate Espezializatuarekin batera, departamentuak sustatutako parte-hartze prozesuak kudeatzea, baita departamentua ukitzen duten beste parte-hartze prozesu batzuk ere, herritarren ekimenez garatzen direnak, betiere prozesu horiek abian jartzean foru lege honetan bildutako parte-hartze eskubideak errespetatzen direla bermatuz.

b) Parte-hartze prozesuak abian jartzeko eskatzen zaion informazio guztia ematea Nafarroako Gobernuko Parte-hartze kontuetarako Unitate Espezializatuari.

c) Nafarroako Gobernuko Parte-hartze kontuetarako Unitate Espezializatuarekin batera, sustatzea departamentuko langileen prestakuntza eta herritarren sentsibilizazioa parte-hartzearen arloan.

47. artikulua. Parte-hartzaileen Erregistroa.

1. Nafarroako Gobernuko Parte-hartzaileen Erregistroa sortzen da, herritarren parte-hartzearen arloan eskumena duen departamentuari atxikita, non foru lege honen arabera galdeketa edo herritarren ekimen batean parte hartzera deitua izan daitezkeen pertsona eta gizarte-entitate guztiak sartuko baitira.

2. Foru lege honetan ezarritako kasuetan parte hartzeko eskubidea erabiltzeko legitimaturik dauden pertsonak edo entitateak direla egiaztatzen duten erregistro-tresnetako datuak jasoko dira Parte-hartzaileen Erregistroan.

3. Erregistroan izena emana ez izateak ez du inoiz ere ekarriko parte hartzeko eskubidea kentzea edo hari uko egitea, betiere sinatzen den unean legitimaturik dagoela egiaztatzen bada.

4. Parte-hartzaileen Erregistroaren araubide juridikoa eta funtzionamendua erregelamendu bidez zehaztuko dira.

48. artikulua. Herritarren Parte-hartzerako Nafarroako Kontseilua.

1. Herritarren Parte-hartzerako Nafarroako Kontseilua eratzen da, Nafarroako Gobernuaren barruan herritarren parte-hartzearen gaineko eskumena duen departamentuari atxikita.

2. Herritarren Parte-hartzerako Nafarroako Kontseilua herritarren parte-hartzeari lotutako gaietan kontsultak egiteko eta parte hartzeko organo gorena da Nafarroako Foru Komunitatean.

3. Kontseiluak eginkizun hauek izanen ditu:

a) Aholkularitza lanak egitea Nafarroako Administrazio Publikoari dagokienez, erakunde espezializatuari aholkuak ematea herritarren parte-hartzearen gaineko politiken diseinuari buruz eta irizpenak edo txostenak egitea parte-hartze demokratikoarekin zuzeneko lotura duten aplikazio orokorreko programa, plan edo xedapen arau-emaitsei buruz.

b) Herritarren parte-hartzearen arloan diharduten entitateen mugimendu asoziatiboak herritarren parte-hartzeari buruzko politika publikoen planifikazioan, egikaritzan, segimenduan eta ebaluazioan izanen duen parte-hartze kolaboratiboa artikulatzea.

c) Herritarren parte-hartzeak Nafarroan duen egoera orokorra analizatu, ikertu eta ebaluatzea, erreferente esanguratsuetatik abiatuta, horri esker parte-hartzerik gabeko egoerak antzeman ahal izateko, eta politika publikoetan herritarren parte-

hartzea sustatzeko egoki iruditzen zaizkion neurri guztiak proposatzea.

d) Nafarroako Foru Komunitateko Administrazioaren Parte-hartzearen gaineko urteko planari buruzko txostena egitea.

e) Nafarroako Gobernuaren Parte-hartzearen gaineko urteko memoriaz arduratzea.

f) Indarra duten arauetan esleitzen zaizkion gainerako eginkizunak.

4. Herritarren Parte-hartzerako Nafarroako Kontseilua txertatzen den departamentuak behar adinako laguntza teknikoa eman beharko dio bere eginkizunak egoki bete ditzan.

5. Kontseilua menpean duen departamentuak berariazko partida bat sortuko du Kontseiluaren funtzionamenduari eusteko eta, esleitu zaizkion eginkizunei loturik, bidezko diren jarduketak egin ditzan.

6. Herritarren Parte-hartzerako Nafarroako Kontseiluaren osaera, antolaketa eta funtzionamendua erregelamenduz zehaztuko dira, foru dekretu bidez. Betiere, zein departamenturi dagoen atxikita, hango kontseilaria izanen du buru, eta kide hauek izanen ditu:

a) Nafarroako Foru Komunitateko Administrazioaren ordezkariak.

b) Nafarroako toki entitateen ordezkariak.

c) Herritarren parte-hartzearen arloan diharduten erakunde, elkarte edo entitateen ordezkariak.

d) Gizartearen interesak ordezkatzan dituzten herritar erakunde edo entitateen ordezkariak.

e) Nafarroako Unibertsitate Publikoaren ordezkariak.

f) Lanbide elkargo batzuen ordezkariak.

V. TITULUA

Sinaduren araubidea

49. artikulua. Sinatzeko sistemak.

Nafarroako Gobernuak eta Parlamentuak egiaztatutzat hartuko dituzte Sustatzaileen Batzordeak aurkeztutako sinadurak prozedura haue-tariko baten arabera direnean:

a) Sinadura digitalak, baldin eta Parte-hartzearen gune digitalen bidez izapidetzen badira Nafarroako Foru Komunitateko Administrazioak balidatzen duen erabiltzailearen eta pasahitzaren bidezko sistema bat erabiliz.

b) Sinadura elektronikoak, Administrazio Publikoaren Administrazio Prozedura Erkideari buruzko

urriaren 1eko 39/2015 Legean ezarritakoaren arabera.

c) Paperean aurkeztutako sinadurak. Jarraitu beharreko prozedura erregelamendu bidez ezarriko da, eta, betiere, Parte-hartzearen gune digitale-tan eskuragai jarriko da plantilla homogeenoa bat. Paperean aurkeztutako sinadurak honako hauek balidatzen ahal dituzte:

– Notario batek.

– Udal idazkari batek, edo hark eskuordeturiko funtzionario batek.

– Sustatzaileen Batzordeak horretarako propio izendatzen duen pertsona batek, betiere eskubide zibil eta politiko guztien jabe baldin bada eta goian adierazitako entitateen aurrean idatzizko konpromisoa sinatzen badu.

d) Sinadurak biltzeko plata forma digitalak, kontrol auditatuarekin, datuen babesari buruzko Europako araudia betetzen dutenak.

50. artikulua. Izapidetzea

1. Sinadurak aurreko artikuluan ezarritako baliabideetatik edozein erabiliz aurkeztu ahal dira, eta zilegi da baliabide bat baino gehiago edo denak batera erabiltzea kasu bakoitzerako ezarritako sinadura kopurura iristeko.

2. Sustatzaileen Batzordeak Nafarroako Gobernuko Parte-hartze kontuetarako Unitate Espezializatuan edo toki entitateko idazkaritzan aurkeztuko ditu sinadurak, kasuan-kasuan, ezarritako dagoen epea bukatu baino lehen. Aukerakoa da behar diren sinadurak baino gehiago lortzea, epearen barruan, edo finkatutako kopurua bildu eta berehala aurkeztea.

3. Nafarroako Gobernuko Parte-hartze kontuetarako Unitate Espezializatuak edo toki entitateko idazkaritzak sinaduren eta egiaztapenen baliozotasuna egiaztatu, eta behar diren erregistro-ziurtagiriak eginen ditu.

4. Sinadurak faltseatuz gero, sinadurak egiaztatzeko gaiturik dauden pertsona eta entitate guztiek legez ezarritako erantzukizunak izanen dituzte.

51. artikulua. Zehaztapenak.

1. Ezin da foru lege honetan araututako ekimen bat eskatu baldin eta gai berari buruzko beste bat baldin badago eskumen esparru berean.

2. Ekimen batek behar den sinadura kopurua biltzen ez badu, ezin izanen da beste antzekorik aurkeztu harik eta epea bukatzen denetik urtebete igaro arte.

52. artikulua. Epea luzatzea ezinbesteko arrazoiengatik.

1. Ezarritako epea bukatu, ekimena baliorik gabe gelditzen da. Nafarroako Gobernuak organo dei-egileak, Parlamentuko Mahaiak edo toki entitateko idazkaritzak ezinbesteko arrazoiaren bat aitzemanaz gero, eta, betiere, Sustatzaileen Batzordeak eskatzen badu, epea luzatzen ahalko dute. Luzapen hori hasiera batean ezarritako epearen herena izanen da.

2. Luzapenaren berri ekimenaren eledunari jakinarazi beharko zaio, eta deialdia argitaratu zen toki berberetan argitara eman beharko da.

53. artikulua. Emaizten argitalpena.

Behin sinadurak egiaztaturik eta baliozkoak direnak zenbatu ondoren, Nafarroako Gobernuak Parte-hartze kontuetarako Unitate Espezializatuak edo, hala badagokio, toki entitateko idazkaritzak Nafarroako Aldizkari Ofizialean edo toki entitatearen iragarki-taulan argitaratuko ditu, zein den kasua, baita norberaren wegbunean ere, eta horren berri emanen dio bai Sustatzaileen Batzordeari, bai ekimenaren xedeko erakundeari.

54. artikulua. Salbuespena toki esparrurako.

Toki entitate batek onetsia duen parte-hartzearen gaineko ordenantzak edo erregelamenduak sinadura kopuru txikiago bat ezartzen badu foru lege honetan araututako edozein herritar ekimen aurkezteko, kopuru txikiago hori aplikatuko da.

VI. TITULUA

Haurren eta nerabeen parte-hartzea

55. artikulua. Haurrek eta nerabeek parte-hartzerako daukaten eskubidea.

Aitortzen da haurrek eta nerabeek, Nafarroan dauden adingabe guztiek, eskubidea dutela parte-hartze aktiboa izateko, beren garapen ebolutiborako egokia den moduan eta beren dibertsitate funtzionalari egokituta, gizarte zuzenago, solidarioago eta demokratikoago baten eraikuntzan, bai eta bizi diren errealitatea ezagutzeko, haiengan eragin handiena duten arazoak deskubritzeko eta haietarako konponbideak emateko, pixkanaka herritartasun aktiboan sartuz.

56. artikulua. Haurren eta nerabeen parte-hartzerako eskubidea eraginkor egiteko, ekitate baldintzetan, Nafarroako erakundeek behar diren xedapenak emanen dituzte.

1. Herritarren parte-hartzerako ekimenek, bai eta haurren eta nerabeen bizitzan eragina duten gaiek ere, administrazio publikoek foru lege honen esparruan egiten dituztenek, haurren era nerabe-

en eskubideetan eragina dutenean, behar diren egokitzapenak jasoko dituzte, bai eskainitako informazioan eta komunikazio-bideetan, haurrek eta nerabeek haietan parte hartu ahal izateko, bai informazioa itzultzeko bideak ezartzerakoan ere, haurrek eta nerabeek parte hartzen duten prozesuetan.

2. Nafarroako Gobernuak bere zerbitzura aritzen diren langile guztiek prestakuntza egokia izan dezaten sustatuko du, haurren eta nerabeen parte-hartzearen arloan dituzten eskubideak ezagut ditzaten, eta bestetik, botere publikoek horren gainean hartu dituzten betebeharez jabe daitezten.

3. Nafarroako Gobernuak bultzatuko du ikaste-txeetan parte-hartze prozesuak susta daitezela, haurrak herritartasunaren agente aktibotzat hartuz, hezkuntza-ingurunea, udal mailakoa zein erregio mailakoa, hobetuko duten proposamenak bere egin ditzaten sustatuz, bai eta hezkuntza-komunitatean haurren eta nerabeen parte-hartzearen inguruko gaitasun demokratikoa eta herritartasunarena eraikitzen duten jarrera eta baloreen garapena ere.

4. Tokiko administrazioek jarduketak garatuko dituzte haurren eta nerabeen parte-hartzea beren lurralde- eta eskumen-esparruan sartzeko; horretarako, tokiko kontseiluak eta/edo parte-hartzerako egitura egonkorak sortu eta abian jarriko dituzte, haurrek eta nerabeek osatuak, haiengan zuzenean edo zeharka eragina duten tokiko mailako gai guztietan kontsultako eta parte-hartzeko eginkizunekin, eta haien funtzionamendua abaltuko dute.

5. Nafarroako administrazio publikoek sustatuko dute parte-hartze birtualerako espazioak sor daitezela, haurrentzat eta nerabeentzat eskuragarriak; haietan, beren iritzia emateaz gainera, hobekuntza-proposamenak eta iradokizunak egin ahalko dituzte administrazio publiko desberdinen jarduketari buruz.

6. Nafarroako Gobernuak ikerlan eta azterlanak sustatuko ditu eta haietan parte hartuko du, haurrek eta nerabeek parte hartzeko estrategia eta tresna berriak eta politika publikoen hobekuntzan izan dezaketean eragina aztertze aldera.

7. Nafarroako Gobernuak toki entitateei lagunduko die haurren parte-hartzerako udal organoak era ditzaten.

8. Nafarroako erakundeek parte-hartze inklusi-boa sustatuko dute, eta behar diren jarduketa guztiak garatuko dituzte ahultasun handiena duten taldeetako haurrek eraginkortasunez parte hartzen dituzten sustatzeko.

9. Nafarroako Gobernuak Nafarroako Haurren eta Nerabeen Kontseilua sortuko du, hurren aholku-organo ez-lotesle eta parte-hartzaile gisa. Organo horrek proposamenak eginen dizkie erakunde autonomikoei eta iritzia emanen du haurrengan eta nerabeengan eragina duten politikei buruz. Kontseilua osatzen duten haurrak eskubide osoko kide gisa joan ahalko dira, hala nahi badute, Nafarroako Adingabearen Kontseiluaren bilkuretara. Nafarroako Haurren eta Nerabeen Kontseiluaren osaketa eta eginkizunak erregelamendu bidez zehaztuko dira, haren eraketan haurrek eta nerabeek beraiek egindako ekarpenak kontuan hartuta.

10. Nafarroako Gobernuak behar diren tresnak ezarriko ditu kontu-ematea egokia eta bultzatzen dituen haurren eta nerabeen parte-hartzerako prozesuetarako egokitua izanen da, eta bereziki lotuta egonen dira Nafarroako Haurren eta Nerabeen Parte-hartzerako Kontseiluarekin.

57. artikulua. Askatasunez elkartzeko eskubidea.

1. Haurrek eta nerabeek bermatuta dute Nafarroan haurrentzako eta gazteentzako elkarteak libreki eratzeko eskubidea, eta elkarte horietako zuzendaritza-organoetan parte hartzeko, lege indardunen eta haien estatutuen arabera.

2. Inongo haur edo nerabe ezin izanen da behartu elkarte bateko kidea izan dadin, ez eta elkarte batean bere borondatearen aurka gera dadin ere, zeren eta haurren parte-hartzerako eskubidea boluntarioa baita.

3. Nafarroako Gobernuak sustatuko du haurrek eta nerabeek gizartean parte-hartze aktiboa izan dezaten sustatuko duten elkarte eta erakundeak era daitezen.

4. Gazteen elkartegintza sustatzeko Nafarroako Gobernuak eginen dituen jarduketetan, adingabeen parte-hartze aktiboa sustatuko da.

58. artikulua. Adierazpen askatasunerako eskubidea.

1. Administrazio publikoek parte-hartzerako bideak sustatuko dituzte, egokitua eta irisgarriak, haurren eta nerabeen ideien eta iritzien adierazpen librea erraztuko dutenak beren eskolako eta gizarteko bizitza eta herritar bizitza garatzen den esparru desberdinetan.

2. Nafarroako Gobernuak haurren eta nerabeen iritzi-adierazpen librea sustatuko du, haiek sustatutako zabalpen bideak lagunduz.

59. artikulua. Haiengan eragina duten erabakiak direla-eta entzunak eta informatuak izateko eskubidea.

Administrazio publikoek, beren eskumenen esparruan, bermatuko beharko dute haurrek eta nerabeek eskubidea izanen dutela beren interes eta eskubideetan eta beren ongizate pertsonal, emozional eta sozialean eragina duen informazio guztia lortzeko, lengoia egoki eta ulergarrian eta inguruabarren arabera egokitua, haien garapen ebolutiboari eta heldutasunari begiratuta. Materialak behar diren egokitzapen linguistikoak eta aniztasun funtzionalaren arabekoak izanen dituzte. Informazio horrek egokia eta nahikoa izan beharko du erabakiak modu kontziente eta librean hartu ahal izateko.

VII. TITULUA

Parte-hartzea sustatzea

60. artikulua. Sentsibilizazioa.

Nafarroako Gobernuak aktiboki sustatuko du bere eskubideen jakitun den gizarte zibil aurreratu bat sendotuz joatea urratsez urrats. Ildo horretan, sentsibilizazio neurri hauek ezarriko dira gizarte parte-hartzaile bat sendotzeko asmoz:

a) Prestakuntza eta sentsibilizazio programak, laguntza-neurriak eta prestakuntza ikastaroak herritarrentzat, gizarte-entitateentzat eta herritarren elkartentzat.

b) Urteko diru-laguntzak gizarte-entitateen eta herritarren elkarrean jardura sustatzeko.

c) Parte-hartzearen arloan aholku emateko bitartekoak, eta herritarrek sustatutako parte-hartze prozesuen dinamizazioan laguntzekoak.

d) Hezkuntza programak, hitzaldiak eta esku-hartze didaktikoak funts publikoekin lagunduriko Nafarroako Gobernuaren ikastetxeetan.

e) Lankidetzaren hitzarmenak, herritarrek toki entitateetan duten parte-hartzea sustatzeko.

f) Administrazio publikoek, sindikatuek, enpresek eta abarrek herritarren parte-hartzearen arloan dituzten jardunbide egokiak aitortzeko protokoloak.

61. artikulua. Prestakuntza.

Nafarroako Gobernuak betebeharrak hauek ditu:

a) Bere zerbitzura aritzen diren langile guztiei prestakuntza egokia emanen die, batetik, herritarrek parte-hartzearen arloan dituzten eskubideak ezagut ditzaten, eta bestetik, botere publikoek horren gainean hartu dituzten betebeharez jabe daitezen.

b) Jardunbide parte-hartzaileak sustatuko ditu aktiboki bere zerbitzura aritzen diren langile guztien jardueretan.

c) Sustatuko du kargudun publikoek eta teknikariek parte-hartzearen arloko prestakuntza izatea.

d) Herritarren parte-hartzearekin lotutako prestakuntza ekintzak sustatuko ditu gizarte eta enpresa talde eta erakundeentzat.

62. artikulua. Asistentzia.

1. Herritarrek eskubidea dute Administrazio Publikoaren lankidetzara eskatzeko Nafarroako Foru Komunitatearen esparruan herritarren parte-hartzea sustatzen duten irabazi-asmorik gabeko jarduerak egiteko.

2. Eskaeraren gaia zein den, horren gaineko eskumena duen departamentuari igorri beharko zaio eskaera, eta, horrekin batera, egin asmo den jarduketa eta egiteko modua azaltzen dituen memoria bat aurkeztu beharko da.

3. Departamentuko organo eskudunak, aurkeztutako eskaera ikusita, proposatutako jarduketaren egokitasuna eta bideragarritasuna aztertu, eta arrazoibidez ebatziko du, jarduketa garatzeko emanen duen laguntza zehaztuta, halakorik ematekoa bada.

4. Proposatutako jarduketa ezarri edo garatzeko Administrazio Publikoak eginen duen ekarpena, besteak beste, honelakoa izan daiteke: babesle gisa jardutea; ondasun publikoak lagatzea aldi baterako edo noizbehinka; jarduketa gauzatzeko laguntza tekniko ematea; erakundeen komunikazio-bideen bitartez jarduketa hedatzen eta ezagutzera ematen laguntzea; sari, aintzatespen edo aipamenak, edota antzeko beste neurri batzuk.

Lehenengo xedapen gehigarria. Ebaluazioa.

Lau urtean behin, Nafarroako Gobernuak foru lege honen garapenari buruzko ebaluazio txosten bat eginen du, zeina Herritarren Parte-hartzerako Nafarroako Kontseilura igorriko baita eztabaidatu eta txostena egin dezan Nafarroako Parlamentura igorri aurretik.

Bigarren xedapen gehigarria. Haurren parte-hartzea.

Nafarroako Gobernuak foru lege honen haurrentzako egokitutako bertsio bat eginen du, Nafarroako adingabeen artean zabaltzeko.

Nafarroako Gobernuak, foru lege hau onetsi eta sei hilabeteko epean, behar den erregelamendu-garapena eginen du, Nafarroako haurren eta

nerabeen parte-hartzerako eskubidea guztiz baliatu ahal dadin.

Hirugarren xedapen gehigarria.

Nafarroako Unibertsitate Publikoak, bere eskumenen arloan, parte-hartze demokratikoko neurriak ezarriko ditu, foru lege honetan jasotako printzipio eta aurreikuspenekin bat.

Laugarren xedapen gehigarria.

Nafarroako Gobernuaren menpeko ikastetxe publikoek, irakaskuntzarako institutuek eta lanbide heziketako zentroek, bai eta itunpeko ikastetxeek ere, zeinek bere eskumenen arloan, parte-hartze demokratikoko neurriak ezarriko dituzte, foru lege honetan jasotako printzipio eta aurreikuspenekin bat.

Xedapen iragankor bakarra.

Nafarroako Parlamentuak, foru lege honen 5. artikuluan oinarrituta, sei hilabeteko epean bere erregelamendua egokituko du, Nafarroako Parlamentuan herritarren parte-hartzerako eskubideak bermatze aldera.

Xedapen indargabetzaile bakarra.

Indarrak gabe geratzen dira foru lege honetan ezarritakoari aurka egiten dioten maila bereko edo apalagoko xedapen guztiak, eta, berariaz, Gardentasunari eta Gobernu Irekiari buruzko ekainaren 21eko 11/2012 Foru Legetik indarra hartu duten titulu eta xedapenak; horrenbestez, foru lege hau indarrak gabe geratu da guztiz.

Azken xedapenetako lehenbizikoa. Aurrekontuetako zuzkidurak.

Nafarroako Foru Komunitatearen aurrekontuetan berariazko zuzkidurak jasoko dira Nafarroan parte-hartzearen sustapena finantzatzeko, aurrekontu-baliabideen arabera. Zuzkidura horiek herritarren parte-hartzearen arloan eskumena duen departamentuak kudeatuko ditu, deusetan galarazi gabe parte-hartzea sustatzen duten programe-tarako laguntza eta diru-laguntzen kredituak, gainerako departamentuen gastu-egoeretan aurreikusten direnak.

Azken xedapenetako bigarrena. Arauak emateko ahalmena.

Nafarroako Gobernuari ahalmena ematen zaio foru lege hau aplikatu eta garatzeko behar diren xedapen guztiak eman ditzan.

Azken xedapenetako hirugarrena. Indarra hartzea.

Foru lege honek Nafarroako Aldizkari Ofizialean argitara eman eta hiru hilabeteko epean hartuko du indarra.

B saila:
FORU LEGE PROPOSAMENAK

Foru Lege proposamena, Nafarroako Toki Administrazioari buruzko uztailaren 2ko 6/1990 Foru Legea aldatzen duena.

AKATS ZUZENKETA

Akats bat aurkitu da 2019ko martxoaren 11ko Nafarroako Parlamentuko Mahaiaren erabakian, zeinaren bidez onartzen baitzen Nafarroako Toki Administrazioari buruzko uztailaren 2ko 6/1990 Foru Legea aldatzen duen Foru Lege proposamenaren izapidetzea. Aipatu erabakia 2019ko martxoaren 12ko 37. Nafarroako Parlamentuko Aldizkari Ofizialean argitaratu zen. Hona hemen zuzenketa:

Hirugarren lerrokadan honako hau dio: "Legebiltzarreko Erregelamenduko 148., 152.1 eta 153. artikuluetan ezarritakoarekin bat", eta honako behar du: "Legebiltzarreko Erregelamenduko 110., 111., 152. eta 153. artikuluetan ezarritakoa-rekin bat".

Laugarren lerrokadan honako hau dio: "1. Xedatzea Nafarroako Toki Administrazioari buruzko uztailaren 2ko 6/1990 Foru Legea aldatzen duen Foru Lege proposamena prozedura arruntari jarraikiz izapidetu dadin, Erregelamenduko 152.1 eta 153. artikuluetan ezarritako berezitasunekin", eta honako behar du: "1. Xedatzea Nafarroako Toki Administrazioari buruzko uztailaren 2ko 6/1990 Foru Legea aldatzen duen Foru Lege proposamena presako prozeduraz izapidetu dadin, Erregelamenduko 152.1 eta 153. artikuluetan ezarritako berezitasunekin".

Iruñean, 2019ko martxoaren 12an

Lehendakaria: Ainhoa Aznarez Igartza